

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 22. (82.) ÉVF. • ÜNNEPI KÜLÖNSZÁM • 2012. AUGUSZTUS

Fotó: Molnár B. Lehel

Egység

• Magyar unitárius örökségünket 444 éve őrizzük a Kárpát-medencében. *Egy Istenünk, egy magyar hazánk ...* – vallották eleink egyházi énekünkkel. A 20. században hazánkat és egyházunkat szétdarabolták, de hitünkkel és nemzeti hovatartozásunkkal nem tudtak elbánni. Hálát adunk Istennek, hogy lehetővé vált a Magyar Unitárius Egyház újraalakulása. Az egyesülés óhaja híveink széles körében megfogalmazódott. Az álmat tettek követték, így ez év

június 28. napján a Zsinat erdélyi és magyarországi tagjai egyöntetűen helyreállították a teljes körű egyházszervezeti egységet, ugyanakkor új alaptörvényt alkottak.

Az Unitárius Közlöny különszámmal örökíti meg ezt a történelmi jelentőségű eseményt. Lapjait forgatva Istenhez imádkozunk, hogy segítsen megőriznünk és áldásosan megélnünk az egységet.

BÁLINT BENCZÉDI FERENC
püspök

A tartalomból:

Egyháztörténelmi
visszatekintés

3

Az egyházegyesítő zsinati
ülés krónikája

5

Üdvözlőbeszéd és
nyilatkozatok

10

A Magyar Unitárius
Egyház Alaptörvénye

18

„Aki pedig az Úrral egyesül, egy Lélek övele.” (1Kor 6,17)

Egyháztörténeti visszatekintés

KOVÁCS SÁNDOR

• Kolozsváron a Bel-Magyar utcai unitárius templom június 28-án adott otthont az egyházegyesítő zsinati ülésének. Az ünnepi esemény hosszú évtizedek álmát váltotta valóra, s az unió kimondásával az Erdélyi Unitárius Egyház és a Magyarországi Unitárius Egyház újraegyesült.

A 16. században alakult egyház négy és fél évszázados viszontagságos története új szakaszához érkezett. Az unitárius egyház, miként a többi protestáns felekezet, a reformáció eredménye, és az egyetlen olyan antitrinitárius irányzat, amely Közép-Kelet-Európában, pontosabban Erdélyben és Lengyelországban intézménnyé tudott szerveződni. A lengyel közösségek a 17. században az ellenreformáció során megsemmisültek, míg a Kárpát-medencében a magyar unitárius közösségek napjainkig fennmaradtak. (Az erdélyi és lengyelországi fejleményektől függetlenül a 18. század végén Nagy-Britanniában, a 19. század első évtizedeiben pedig Észak-Amerikában alakultak unitárius egyházközösségek. A magyarok tengerentúli hittestvéreikkel 1821 után vették fel a kapcsolatot.)

A hagyomány a kolozsvári születésű Dávid Ferencet tartja az unitárius egyház alapítójának. Dávid Ferenc és munkatársai az 1568. évi tordai országgyűlést követően fejedelmi támogatással szervezték első unitárius közösségeiket. A János Zsigmond és az országrendjei által is pártfogolt mozgalom nem csak Erdély magyarok lakta falvaiban és városaiban talált követőkre, hanem a Partiumban és Baranya megyében is (pl. Nagyvárad, Belényes, Simánd, Temesvár, Pécs stb.). Ezek az előretolt unitárius helyőrségek a 17. század végéig fennmaradtak. Dávid Ferenc püspöksége alatt 12 egyházkör (egyházmegye) működött, élükön egy-egy esperessel. János Zsigmond fejedelem halálát (1571) követően Dávid Ferencet az országgyűlés válsújítás vádjával elítélte, és Déva várába záratta, ahol 1579. november 7-én meghalt. Az unitárius szuperintendens mártíriuma után a felekezet meghasonlott. A Dávid Ferenc hitét követők kisebbségben maradt radikálisabb csoportja a Simándon működő Karádi Pált választotta püspöknek, a mérsékeltőbbek pedig a Kolozsvárt székelő és a fejedelem támogatását is élvező Hunyadi Demetert. A hitelvi kérdésekben egyet nem értő közösség vezetői ádáz dogmatikai harcokat vívtak egymással. A szellemi csatározások során Blan-

drata György és Hunyadi Demeter eltávolították állásaikból a velük egyet nem értő papokat, és elkezdték az unitárius egyház szervezeti és dogmatikai egységének megteremtését. Karádi Pál és Hunyadi Demeter halála után az ún. alföldi püspökséghez tartozó közösségek visszatértek a kolozsvári szuperintendens fennhatósága alá. Enyedi György püspök bölcsességének és türelmének köszönhetően nem szakadt frakciókra az unitárius közösség. Báthory Zsigmond uralkodása alatt az ellenzékinek számító unitárius elitet likvidálták (a kivégzéseknek nem vallási, hanem politikai okai voltak), és ezzel olyan csapást mértek az unitárius egyházra, amelyet a következő évszázadokban sem tudott kiheverni.

A református fejedelmek természetesen saját felekezetüknek kedveztek. A vegyes lakosságú városokban egyre befolyásosabbak lettek a reformátusok, így a Rákócziak alatt, az addig unitárius többségű Kolozsvár felekezeti összetétele is megváltozott. Az önálló erdélyi fejedelemség megszűnése a katolikus restaurációnak kedvezett. A 18. században az Erdélyen kívüli unitárius központokat teljesen felszámolták, ekkor szűntek meg pl. a Baranya megyei unitárius közösségek. A Türelmi Rendeletet követően (1781) szabadabb idők következtek. A felekezet összegyűjthette megmaradt erőit, hatalmas külső és belső építkezésbe kezdett. Új templomok és iskolák épültek, újra kiadhatták kátéikat és énekeskönyveiket, lassan felkészültek a reformkorra. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc, majd az ezt követő politikai elnyomás során az unitáriusok is a túlélésre rendezkedtek be. A kiegészítés már Kriza Jánost találta a püspöki székben, és a tapasztalt egyházvezető mindent megtett azért, hogy az általa vezetett felekezet kikerüljön az elszigeteltségből. Nem csak az angol és az amerikai unitárius közösségekkel vette fel a kapcsolatot, hanem arra is volt gondja, hogy az egyre sűrűbben Pestre rajzó unitáriusok egyházi életét megszervezze. A különféle minisztériumokban elhelyezkedő unitárius értelmiségiek Magyarország fővárosában kis szórványt alkottak, pap és templom nélkül. Az első nyilvános unitárius istentiszteletet Pesten 1869. június 13-án Ferencz József, a későbbi püspök tartotta. Két héttel később a Kolozsváron tartott főtanácsai ülésen határozatba foglalták: mivel Erdély egyesült Magyarországgal, az addig használt hivatalos Erdélyi Unitárius Egy-

ház vagy Vallásközönség helyett a Magyar Unitárius Vallásközönség nevet használják. A Magyar Unitárius Vallásközönség az angol és az amerikai hittestvérek segítségével 1881-ben Budapesten egyházközséget szervezett. 1889-ben a kolozsvári rendkívüli főtanács ülésen kimondták, hogy az unitárius egyház neve Magyarországi Unitárius Egyház.

1890-re Budapesten a Koháry utcában (ma Nagy Ignác) felépült az új templom, 1902-ben pedig megszervezték a Duna-Tisza menti egyházkört, amely a Királyhágón túli egyházközségeket tömörítette. A Magyarországi Unitárius Egyházat az első világháború végéig kilenc egyházkör alkotta, 1914-ben a Monarchia 81 401 alattvalója vallotta magát unitáriusnak. A trianoni békeszerződés Erdélyt Romániához csatolta, és ezzel új fejezet kezdődött az egyház történetében, hiszen az addig egységes Magyarországi Unitárius Egyház területileg két részre szakadt. A Románia új határai közé került nagyobbik egyházrész az 1889 előtti állapotokhoz igazodva újból Magyar Unitárius Egyházként határozta meg önmagát. A püspöki székhely továbbra is Kolozsvár maradt, itt működött az egyik gimnázium és a Teológiai Akadémia. A Duna-Tisza menti egyházkör Józán Miklós budapesti esperes-lelkész vezetésével ideiglenesen létrehozta a Magyarországi Igazgató Tanácsot, és az esperest vikáriusi joggal ruházta fel. A világháborút követő impériumváltás következtében megnőtt a Magyarországra áttelepült unitáriusok száma. Az 1920-ban tartott népszámlálás csak Budapesten 2828 unitáriust regisztrált. A megváltozott életkörülmények új feladatok elé állították az egyházvezetést. Az országhatárokon belül széleskörű belmissziói munka kezdődött. Újjászervezték az egyháztársadalmi egyleteket, gondoskodtak a hitoktatásról, és a karitatív tevékenységeket is folytatták, ahogy lehetett... A budapesti lelkési állást is átszervezték, és Józán Miklós esperes mellett hamarosan fiatal erők gondoskodtak a misszióról. 1923-ban az amerikai és az angol unitáriusok anyagi támogatásával Budapest déli részében egy bérházat vásároltak. Ez lett az ún. Unitárius Missziói Ház, amelyben bentlakás és gyülekezeti terem működött. A Duna-Tisza menti egyházkörben a világháború előtt szervezett eklézsiák mellett (Hódmezővásárhely, Füzesgyarmat, Polgárdi stb.) újabb egyházközségek és szórványgyülekezetek alakultak (Debrecen, Kocsord, Pestszentlőrinc, Orosháza, Dévaványa, Mezőtúr, Szombathely, Miskolc stb.).

A háború alatt megszakadt külföldi kapcsolatok megújításáért és az erdélyi magyarság sérelmeinek orvoslásáért több angol-amerikai delegáció látogatott Romániába. Bukarestben az illetékes minisztériumokkal folytatott tárgyalások nem sok eredményt hoztak, de 1924-től minden erdélyi unitárius egyházközséget egy-egy amerikai egyházközség fogadott testvérül.

1940-ben a második bécsi döntés értelmében Észak-Erdélyt visszacsatolták Magyarországhoz, és ezzel ismét új helyzet állt elő. Hatvanöt egyházközség, harminchárom elemi-, két közép- és egy gazdasági iskola, illetve a Teológiai Akadémia visszakerült Magyarországhoz, de Dél-Erdélyben maradt 53 eklézsia és tíz elemi iskola. A Magyarországi Unitárius Egyház ezúttal Dél-Erdélyben foganatosított rendkívüli intézkedéseket. Tordán az esperes és a főgondnok vezetésével ideiglenesen megszervezték a rendkívüli Egyházi Képviselő Tanácsot. A világháborút lezáró békeszerződések Észak-Erdélyt Romániának ítélték, és így visszaálltak az 1940 előtti állapotok. 1949-ben a „Román Népköztársaság-i Unitárius Egyház” új alaptörvényében, érthető politikai okokból, már meg sem említhették a Duna-Tisza menti egyházkört. A magyarországi unitáriusok területileg elszakítottak az erdélyiektől, de szervezeti szempontból mégiscsak Kolozsvárhoz tartoztak. Az egyházkört esperesi, illetve püspöki helynöki minőségben Budapestről irányították, az elszakadást egyik fél sem mondta ki. Magyarországon az Állami Egyházügyi Hivatallal folytatott tárgyalások következtében 1968-ban megkezdődött a Duna-Tisza menti egyházkör felszámolása és önálló egyházzá szervezése, 1971-ben pedig Magyarországi Unitárius Egyház néven teljesen különálló egyházszervezetet hoztak létre és püspököt választottak. Az új Szervezeti Törvény nem csak azt mondta ki, hogy a magyarországi egyházrész önálló, hanem azt is, hogy a lelkészutánpótlást a Budapesti Unitárius Teológiai Intézet biztosítja. (A magyarországi unitárius lelkészek két kivétellel a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karának végzettjei.) 1971-ben tehát megalakult a Magyarországi Unitárius Egyház, így az a paradox helyzet állt elő, hogy a Kárpát-medencében két, szervezetileg is különálló magyar unitárius egyház működött: a romániai mintegy 70 000 egyháztagot és a magyarországi kb. 10 000 lelket számlálva. A két egyház egyesítésének gondolata 1989 után sokakban felmerült, de csak az utóbbi évek fejleményei vezettek el az egyházegyesítés megvalósulásához. 2010. november 4-én született meg azon egyezmény, amely előkészítette az egyházrészek újraegyesülését. 2012. június 28-án a Zsinat kimondta az egyházegyesítést, és elfogadta a közös Alaptörvényt.

A Magyar Unitárius Egyház feladata az elkövetkező években is – a minden határon átívelő – Isten és emberszolgálat, az evangélium hirdetése, a vallásoktatás, közösségeink szolgálata és keresztény unitárius hitben való megerősítése. A teljes körű egyházszervezeti egység helyreállításával reményeink szerint nem csak lélekszám-növekedést könyvelhetünk el, hanem lelkesedésünk és közös tenni akarásunk is megkészsereződik. Az új alaptörvény, a szervezeti és működési szabályzat keretül szolgál, azt tartalommal csak gyülekezeteink tudják megtölteni, éppen ezért szük-

ségünk van Jézus tanításának szellemében a gyökeres belső megújulásra. Meg kell változnunk, és hinnünk kell az evangéliumban. Nagyon fontos, hogy a valláserkölcsi nevelést az eddigieknél jobban és hatékonyabban végezzük, sokkal erőteljesebb belmissziói munkát kell folytatnunk. Fontos teendőnk a szórványok gondozása és új egyházközségek alapítása. Támogatnunk kell a kis létszámú egyházközségeket. Jobban kell gondoznunk műemlékeinket, könyvtára-

inkat, levéltárainkat. Létesítenünk kell végre egy egyházi múzeumot kallódó értékeink, műemlékeink megőrzéséért.

Törekvéseinkben „legyen velünk Istenünk, az Úr, ahogyan őseinkkel volt. Ne hagyjon el bennünket, és ne vessen el magától! Hajlítsa magához szívünket, hogy mindig az ő útjain járjunk, és megtartsuk parancsolatait, rendelkezéseit és végzéseit, amelyeket őseinknek parancsolt.” 1Kir 8,57-58.

Az egyházegyesítő zsinati ülés krónikája

| SZABÓ LÁSZLÓ

Mottó: *Összeforr az, ami együvé tartozik!*

• Isten gondviseléséből 2012. június 28-án történelmi jelentőségű eseménynek lehettünk tanúi, amikor az Erdélyi Unitárius Egyház és a korábbi Magyarországi Unitárius Egyház egyesülésével újraalakult a Magyar Unitárius Egyház. Az egyházrészek szétszakításának okozója a trianoni diktátum, majd a kommunista diktatúra, amint az kitűnik a jelen ünnepi lapszámban olvasható egyháztörténeti visszatekintőből is. A mostoha történelmi körülmények ellenére lelkünkben mindig is egységes egyház létezett, és hittük, hogy előbb-utóbb összeforr az, ami együvé tartozik! A kedvező lehetőségekkel élve a két magyar unitárius egyházrész végre megvalósította a teljes körű egyházszervezeti egység helyreállítását, amely a Magyar Unitárius Egyházban testesül meg.

Az alábbiakban az egyházegyesítő zsinati ülés lezajlását foglalom össze. Egyházunk törvényhozó hatóságának ünnepi ülése június 28-án délben kezdődött – 177 zsinati tag részvételével – a kolozsvári belvárosi unitárius templomban. Az ülés tárgysorozatán az egyesülési határozat elfogadása, a Magyar Unitárius Egyház Alaptörvényének megalkotása, valamint hatályba léptetési határozatok meghozatala szerepelt.

Először az Erdélyi Unitárius Egyház Zsinata alakult meg és határozatilag nyilvánította ki egyházegyesítési szándékát. A Nagy László főjegyző által előterjesztett határozat lényege: a Zsinat elhatározta, hogy a magyarországi egyházkerület által kijelölt képviselőkkel kiegészülve átalakul a Magyar Unitárius Egyház Zsinatává az egyházrészek újraegyesülésének megvalósítása érdekében, ugyanakkor a Magyar Unitárius Egyház Zsinatát saját jogutódjának tekinti, és munká-

lataira Isten áldását kéri. A határozat egyhangú elfogadása nyomán Bálint Benczédi Ferenc püspök felkérte a magyarországi egyházkerület zsinati képviselőit, hogy az egyházegyesítést előkészítő egyezmény szellemében és az Egyházkerületi Képviselők Tanácsától kapott felhatalmazásuk alapján csatlakozzanak az Erdélyi Unitárius Egyház kibővülő Zsinatához, vagyis egészítsék ki annak testületét. Válaszként a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének főjegyző-helyettese, Kászoni József nyilvánosságra hozta az egyházkerület egyesülési szándéknyilatkozatát, ami alapján az ülésvezető püspök megállapította az anyaországi zsinati képviselők csatlakozásának tényét, és ezáltal a Magyar Unitárius Egyház egyesüléssel kiegészült Zsinatának (a továbbiakban Zsinat) megalakulását.

Az ülés tárgysorozatának elfogadását követően sor került a Zsinat egyesülési határozatának előterjesztésére (13 órakor). Az összetett tartalmú és műfajú határozattal a Zsinat kinyilvánította az egyházrészek újraegyesítésének szándékát, meghatározta az egyházszervezeti egység megnyilvánulásának alapteteleit, és mindezt hálát adott Istennek. Az egyöntetű szavazás után Bálint Benczédi Ferenc püspök kihirdette a határozat elfogadását, és megállapította, hogy létrejött a jogalapja az egységes Magyar Unitárius Egyház újraalakulásának. Második napirendi pontként a Magyar Unitárius Egyház Alaptörvényének megalkotása következett. Bevezetőként az elnökség megbízottjai ismertették a zsinati tagokkal az Alaptörvény szerkezetét és tartalmának vázlatát, majd a szövegtervezet elfogadásának szabályait. A tervezetben szereplő alváltozatok és a korábban be-

nyújtott módosító javaslatok vitája közben a Zsinat fejezetenként fogadta el az Alaptörvény szövegét. Végül a helyszínen megfogalmazott néhány módosító indítványról nyilvánított véleményt, majd 15 óra 30 perckor sor került a zárószavazásra, ami által a Zsinat egyhangúlag fogadta el az Alaptörvényt.

A harmadik napirendi pontnál a Zsinat három különálló határozatot fogadott el az Alaptörvény hatálya lépésének időpontjáról, a Főtanács testületének kibővítéséről és az Egyházi Képviselő Tanács felhatalmazásáról.

Az ünnepi rész 18 órakor kezdődött ugyanazon a helyszínen. Az eseményen a zsinati tagok mellett jelen voltak meghívottak – a történelmi egyházak képviselői, jeles közéleti személyiségek, sajtószervek képviselői –, a helybeli gyülekezet tagjai és más érdeklődők. A lelkészek az egyház székházának előcsarnokából indulva palástosan vonultak be a templomba. Elöl a zászlóvivők mentek (két ifjú népviseletben) és az egyesülés alkalmára készített új egyházi zászlót a szószék elé helyezték. A kezdőének eléneklése után Bálint Benczédi Ferenc püspök a szószékről kihirdette a Magyar Unitárius Egyház újraalakulását és alaptörvényének elfogadását, majd kifejtette ünnepi gondolatait. Ezután felkérte a jelenlevő főtisztviselőtársait (Máthé Dénes főgondnok, Elekes Botond főgondnok, Nagy László főjegyző, Balázs László főjegyző, Kovács István közügyigazgató, Barabássy Sándor főgondnok-helyettes), hogy aláírásukkal hitelesítsék az egyesülési határozat díszpéldányait.

A következő félórán üdvözlő beszédek hangzottak el Máthé Dénes főgondnok, Elekes Botond főgondnok, Adorjáni Dezső Zoltán evangélikus püspök, Szászfalvi László egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár, Vámos Tibor államtitkársági tanácsos, Larry Coburn tengerentúli unitárius-univerzalista képviselő részéről. Gyerő Dávid közigazgatási előadótanácsos bejelentette azokat, akik üdvözlőlevelet küldtek vagy alkalmi nyilatkozatot bocsátottak ki.

Az ünnepi istentiszteletet Kovács István közügyigazgató tartotta, az úrvacsorai beszédet és imát Balázs László főjegyző mondta. Az úrvacsoravétel és a záróima után a Himnusz eléneklésével zárult az ünnepség templomi része.

Az ünnepség befejezéseként szeretetvendégségre került sor a János Zsigmond Unitárius Kollégium tornatermében. A közvacsora asztali áldáskéréssel kezdődött, később Barabássy Sándor főgondnok-helyettes – kezében a Berde-serleggel – tartott köszöntőbeszédet.

Az újraegyesült egyház Főtanácsa a következő napokban, június 29–30-án ülésezett ugyanott, a kolozsvári belvárosi unitárius templomban. Az egyház kormányzó szerveként működő Főtanács megalkotta a Magyar Unitárius Egyház Szervezeti és Működési Szabályzatát, valamint választási szabályzatát, különálló határozatokat hozott, majd elfogadta a tavalyi egyházkormányzati tevékenységet összefoglaló jelentéseket.

Határozat

az Erdélyi Unitárius Egyház Zsinatának egyházegyesítési szándékáról

• Egyházunk intézményes formájának kialakulását az erdélyi országgyűlés 1568. évi vallásügyi határozata tette lehetővé. A 20. századi történelmi tragédiák következtében egyházszervezetünk két részre szakadt. Az erdélyi egyházrész főhatóságai soha nem nyilvánították ki elszakadási szándékukat, folyamatosan fenntartották a magyarországi egyházrészsel való intézményi egység eszményét, és az 1989. évi államhatalmi változásokat követően több-

ször is kezdeményezték az egyházegyesítést.

Az elmúlt években Isten iránti hálával fogadtuk a magyarországi egyházrész együttműködési készségét az egységesítési folyamat kiteljesítéséhez. Összehangolt előkészítés eredményeként mára teljesültek az Erdélyi Unitárius Egyház és a Magyarországi Unitárius Egyház újraegyesülésének feltételei.

Az egyesülés egyházjogi megvalósítása érdekében az Erdélyi Unitárius Egyház Zsinata – a Ma-

gyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete által kijelölt zsinati képviselőkkel kiegészülve – átalakul a Magyar Unitárius Egyház Zsinatává.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Zsinata jelen határozat elfogadása által a Magyar Unitárius Egyház Zsinatát jogutódjának tekinti, és Isten áldását kéri munkálataira.

Kolozsvár, 2012. június 28.

Az Erdélyi Unitárius Egyház Zsinata

Csatlakozási szándéknyilatkozat

• A két magyar unitárius egyházrész, az Erdélyi Unitárius Egyház és a Magyarországi Unitárius Egyház illetékes főhatóságai 2010. november 4-én aláírt *Egyezményükben* formálisan elfogadták az egyházszervezeti egység helyreállításának alapelveit, ezzel megteremtették az újraegyesülés jogforrását.

2012. január 1-jétől a magyarországi egyházrész a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete néven vették nyilvántartásba az új egyházi törvény alapján. A Magyarországi Egyházkerület a 2011. február 28-i zsinati ülésének felhatalmazása alapján,

az Erdélyi Unitárius Egyházzal közösen előkészítette az új egységes Alaptörvény, Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint a választási szabályzat tervezetét, amelyek a Zsinat és a Főtanács 2012. június 28–30. között Kolozsváron tartandó ülésein kerülnek elfogadásra.

A Magyarországi Egyházkerület Képviselő Tanácsa 2012. június 2-i ülésén kétéves mandátumra megválasztotta főhatósági képviselőit, és megbízta őket az újraegyesítési zsinati és főtanácsi üléseken való részvétellel.

Az egyházkerület megválasztott zsinati képviselői ezennel ün-

nepélyesen bejelentik az Erdélyi Unitárius Egyház megalakult Zsinatához való csatlakozásukat azal a szándékkal, hogy közösen a Magyar Unitárius Egyház Zsinatává alakuljanak. Az egyházrészek újraegyesülésével kapcsolatos napirendi pontokat elfogadják, és részt vesznek az új egységes Alaptörvény megalkotásában.

Kelt Budapesten és Kolozsváron, az Úr 2012-ik esztendejének június 28-ik napján

A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének zsinati képviselői

Bálint Benczédi Ferenc püspök

ünnepi gondolatai az egyházegyesítés kihirdetése után

Mi, unitárius magyarok, akik szent örökségként a jézusi evangélium tanítása szerint hirdetjük Isten egységét és az ember nagyra hivatottságát, fontosnak tartottuk, hogy a több évtizedes szétdaraboltság után újra megteremtsük azt az egységet, mely erőt adott évszázadok küzdelmei között őseinknek. A megváltozott történelmi helyzetben teremtjük meg ezt az egységet, amikor megnyílt a lehetőség, hogy a közös értékek és közös érdekek elősegítsék mindnyájunk szellemi és anyagi gyarapodását Isten országa megvalósulásáért.

Fontosnak tartjuk, hogy az unitárius őseink által kinyilvánított lelkiismereti szabadság – melyhez minden teremtménynek Istentől kapott joga van – érvényesülni tudjon.

Fontosnak tartjuk, hogy az Isten és emberszereteten alapuló evangéliumi tanítást, a dávidferenci örökséget egységesen képviseljük. Fontosnak tartjuk, hogy megteremtsük azt az unitárius egységet, mely a többi keresztény és nem keresztény felekezettel az isteni szeretet jelenvalóságát igazolja.

Mi, magyar unitáriusok, szükségesnek éreztük, hogy közös dolgainkról együtt tanácskozzunk, és a megválasztott döntéshozó testületek törvényesen képviseljék unitárius közösségünk érdekeit. Felelősséget érzünk azokért az örökölt szellemi és valláserkölcsi kincsekért, melyekért mérhetetlen áldozatot hoztak hitelődeink, hogy ezek az értékek utat mutassanak a ma emberének, aki Istenbe vetett hittel egyházi közösségében boldogabb világ megvalósításáért munkálkodik.

Az örökkévaló egy Istennek adunk hálát, hogy a mai nap itt, Kolozsváron közös álláspontot tudtunk kialakítani. Együttes előkészítő munkával és közös akarattal újraegyesítettük egyházunkat, és megalaktottuk alaptörvényét. Kinyilvánítjuk, hogy az előttünk álló célkitűzések és feladatok teljesítéséért közösen akarunk dolgozni az egy Isten dicsőségére és az ember szolgálatára.

Elekes Botond főgondnok

köszöntőbeszéde

Főtisztelendő ünnepi Zsinat!

A Magyar Unitárius Egyház Zsinata mai döntésével az erdélyi és a magyarországi egyházrészeket egy intézményi keretbe szervezte, visszaállította a magyar unitáriusok létfeltételeinek természetes állapotát. Azt gondolom, hogy ezzel az aktussal, mi unitáriusok, intézményi szempontból a magunk részéről jóvátettük és lezártuk a trianoni diktátum és a bolsevik diktátúra következményeit.

Mai megvalósításunkkal azt üzenjük a magyar társadalomnak, illetve más népeknek és hatalmaknak, hogy kitartó munkával a leggyalázatosabb cselekedetek következményeit is saját érdekeink szerint tudjuk alakítani.

A közel három évvel ezelőtt elindult folyamat sikerrel járt, elértük célunkat, helyreállt az egység. Unitárius szempontból túlzás nélkül, de összmagyar szempontból is bátran kijelenthetjük, hogy történelmet írtunk: a Kárpát-medencében a történelmi egyházak közül miénk az egyetlen, ahol egy intézmény keretében, teljes integráció megvalósításával képzel-

jük el jövőnket. Mi vagyunk az elsők, akik közösségeinket az államhatárok felett valóban egyesítettük.

A sok vitával járó munkánk során többször és többekben felmerült a kérdés, hogy az unió, a teljes integráció kinek az érdeke? Az erdélyi vagy a magyarországi egyházrész jár jobban az egyesüléssel?

Kedves testvéreim! Véleményem szerint nem ez az igazi kérdés. A kérdés valójában az, miként tudunk olyan külső és belső feltételeket teremteni, amelyek lehetővé teszik hitünk és egyházunk megmaradását és gyarapodását.

Az igazi kérdés az, hogyan tudjuk a harmadik évezredben magunkat úgy megszervezni, hogy hitünk és egyházunk ne marginalizálódjon, ne sodródjunk a perifériára, hanem maradjunk a centrumban. Az igazi kérdés az, hogy mi, magyar unitáriusok, miként tudjuk megmutatni magunkat a világnak, és milyen válaszokat tudunk adni a kor kihívásaira.

Mély meggyőződéssel mondom, hogy az unió nem az egyik vagy a másik fél érdeke miatt valósult meg, hanem azért, mert ez a jövő záloga. Csak a teljes intézményi integráció ad esélyt és reményt arra, hogy elvégezzük azokat a feladatokat, amiket a Gondviselő ránk bízott.

Kedves testvéreim! Ezekben a történelmi pillanatokban érdemes megállnunk és végiggondolnunk helyünket egyházunkban, illetve egyházunk helyét a világban. Akkor járunk jó úton, ha eltöprengünk ezeken a kérdéseken.

Gyakori önvizsgálatra van szükségünk, hogy önismeretünk valós képet mutasson. Plebejus és puritán unitáriusoknak kell lennünk, akik úgy tudunk alázatosan élni, hogy közben nem vagyunk megalkuvók, akik úgy vagyunk hazafiak, hogy nem vagyunk kirekesztők, akik fel tudjuk ismerni, mikor fontosabb magyar unitáriusnak lenni és mikor unitárius magyarnak.

Az értelem és az érzelem, a progresszió, a humanizmus és a krisztusi szeretet egyháza kell legyünk.

Életünket, mindennapi munkánkat, a próbatételekre adott válaszainkat az áldozathozatal eszményének az elfogadása kell vezérelje. Csak igényes és minőségi munkánkkal tudjuk a Magyar Unitárius Egyházat, az unitárius vallást és életformát a világ számára „versenyképessé” tenni. Így leszünk Kriza János, Brassai Sámuel, Orbán Balázs és Bartók Béla, Józán Miklós vagy Erdő János szellemiségének méltó letéteményesei. Tegyük egyházunkat az igényesség és a minőség egyházává!

Kedves testvéreim! A Magyar Unitárius Egyház keresztény egyház, mi, unitáriusok a társadalmi szolidaritás és igazságosság fundamentumaira támaszkodó keresztény szociális moralitás szerint élünk, gyakoroljuk hitünket, és építjük Isten országát.

Mi, szabadelvű unitáriusok tudjuk, hogy nincs egyéni boldogulás a közösségen kívül. Hisszük, hogy az egymásért viselt felelősségünk közösségi létünk nélkülözhetetlen összetartó ereje.

Kedves testvéreim! Ma ünnepelünk, de holnaptól újra munkába állunk, és építjük az előbbieket szerint elképzelt Magyar Unitárius Egyházat. A neheze hátra van, de meggyőződésem, hogy keresztény alázattal, kitartással, szorgalommal, következetes és igényes munkával minden próbatételnek eleget fogunk tenni. Bízom benne, hogy a keresztény testvéregházak, a többi felekezetek, illetve mindkét állam hatóságai teljesítményeink és értékeink szerint fognak hozzánk viszonyulni.

Isten áldjon Benneteket!

Máthé Dénes főgondnok köszöntőbeszéde

Főtisztelendő Zsinat! Mélyen tisztelt vendégeink!

Tisztelettel köszöntöm mindannyiukat az újraalakult Magyar Unitárius Egyház első zsinati ülésén. Ez az ünnepi alkalom pontosan kijelöli azt a témakört, amely az itt elhangzó beszédek kerete lehet, hiszen a vallást, a kereszténységet s ezen belül az unitarizmust helyezi a középpontba.

A vallásos hit – ősidők óta – egyfajta otthonosságérzetet, biztonságtudatot nyújt a végtelenségben helyét kereső ember számára. A kereszténység a maga két évezredes története folyamán az egyetemes szeretet eszméjével tette teljesebbé ezt a vallásos élményt, kijelentve azt is, hogy nem csak Istent és a felebarátot, hanem minden embert, köztük az ellenséget is szeretni kell. Az unitarizmus az egyistenhit szellemében vállalta és vállalja ezt a jézusi gondolatot.

Az unitárius vallás és intézményi kerete a 16. században alakult ki Lengyelországban és az Erdélyi Fejedelemségben. Lengyelországban a 17. századi ellenreformáció felszámolta, Erdélyben azonban a következő századok kedvezőtlen egyházpolitikai változásai során is megmaradt, és az 1781. évi Türelmi Rendelet után megerősödött az unitárius egyház. A 19. század második felében a mai Magyarország területén is létrejött néhány unitárius egyházközösség, melyek természetesen a Kolozsvár központú Unitárius Egyház-

hoz tartoztak. A 20. századi államhatár-módosítások ezt a szervezeti egységet megbontották. Most, a mai napon vagyunk a tanúi az egység helyreállításának.

Mit várhatunk el az egységes Magyar Unitárius Egyháztól? Ez a kérdés foglalkoztat ma mindannyiunkat.

A magam részéről a következőket szeretném röviden elmondani.

Legyen a Magyar Unitárius Egyház a 21. században élő, helyét és élete értelmét kereső ember lelki-szellemi biztatója. Az erdélyi unitárius számára adjon önbizalmat, és erősítse meg azt a hitét, hogy érdemes és értékes az elődeitől örökölt kultúrában és nyelvben élni. A magyarországi unitáriusban, aki ott született vagy odatelepült, erősítse meg az unitárius összetartozás szellemét. Minden unitáriusban erősítse meg az otthonosságérzetet kiben-kiben ott, ahol él.

Az egyesülés erősítse meg mindannyiunkban az egyetemes szeretet jézusi szellemében a közösségtudatot. Legyen a Magyar Unitárius Egyház a szabadságot felelősséggel megélő egyének közössége.

ÜDVÖZLŐBESZÉDEK ÉS NYILATKOZATOK

Főtisztelendő Zsinat, ünneplő gyülekezet!

Kelj fel, és járj. „Kelj fel, vedd fel a nyoszolyádat, és járj!” – mondja Jézus János evangéliumának 5. fejezetében. Van ugyanis Jeruzsálemben – ahogy olvassuk az Írásban – „egy fürdőmedence, amelyet héberül Betesdának neveznek. Ennek öt oszlopcsarnoka van, ahol betegek, vakok, sánták, bénák sokasága feküdt, várva a víz megmozdulását. Mert az Úr angyala időnként leszállt, felzavarta a vizet, és aki először lépett be a víz felzavarása után, meggyógyult, akármilyen betegségben is szenvedett. Volt ott egy ember, aki harmincnycsarnokos beteg volt. Ahogy Jézus ott feküdni látta, és megtudta, hogy már régóta így van, azt mondta neki: »Akarsz-e meggyógyulni?« A beteg így felelt: »Uram nincs emberem, hogy amikor a víz felzavarodik, bevigyen engem a medencébe, és mire én odaérek, más lép be előttem«. Azt mondta neki Jézus: »Kelj fel, vedd fel a nyoszolyádat, és járj!« (Jn 5,1-8)

Történelmi pillanat tanúi vagyunk. A harmincnycsarnokos beteg, akinek eddig nem volt embere, fogja az ő nyoszolyáját, ágyát, és járni kezd. A nemzetünket, egyházainkat megnyomorító trianoni döntés, a több mint kilenc évtizedig tartó betegség után a Magyar Unitárius Egyház fogja az ő nyoszolyáját, és jár. És bár sokan vagyunk még a Betesda tavánál, akik a víz megmozdulását várjuk, emberünket, hogy adja a gyógyulást, a mai nap mégis ünnep. Ünnep, mely nem a széthúzásról, az alsajnálatról, önsajnálatról és a versenyről szól – amit magyarságunk bőven tapasztalt a saját bőrén az utóbbi időben –, hanem az együttörvendezésről.

A Betesda tavát, a történelem nagy tavát sok beteg veszi körül, a vakok, a sánták sokasága között

ott fekszik Trianon sújtotta magyar népünk is. Kétarcú emberek ülnek a tó körül, akik elmondják egymásnak nyomorúságukat, akik egymást sajnálják és vigasztalják addig a percig, amíg meg nem mozdul a víz. Mert akkor egymást letiporva, a gyengébbeken áttaposva rohannak a vizet megérinteni a gyógyulásért. Ebben az eszevesztett harcban sokaknak nincs emberük.

Kedves unitárius testvéreink, „én újat cselekszem” biztat az Úr Ézsaiás szavával (Ézs 43,19). És ez az ígéret ma nektek szól, ennek az ígéretnek veletek együtt mi is örülünk, mert az egység helyreállítása jó példa, mely mindenkit hasonló cselekvésre kötelez.

Annyi értelmetlen szembenéllés, kibékíthetetlennek látszó ellentét és konfliktus jellemezte a múltban is Erdély történetét, de pontosan az Unitárius Egyház léte példa arra, hogyan talál egymásra a szász származású Dávid Ferenc, Heltai Gáspár, az olasz Giorgio Biandrata szellemisége és a kolozsvári magyar és szász polgárság; és hogyan lesz az unitárius egyház magyar egyházzá.

Amikor Urunk azt mondja egy embernek, vedd a te nyoszolyádat, és járj, akkor erőt is ad hozzá. Amikor azt mondja egy egyháznak, vedd a te nyoszolyádat, és járj, akkor az képes meglátni a megfelelő időt, képes cselekedni, képes magához ölelni elszakított részét, képes újat cselekedni. Mert minden gyógyulás Istentől van. Történelmi sebek begyógyítása nem csupán az emberi kezek eredménye. Abban benne van a történelem Urának, a legnagyobb orvosnak a gyógyító keze.

A mai nap az öröme, mert Isten áldása, akarata, hogy történelmi tragédiánk bizonyos jóvátételének lehetünk ma a tanúi.

Keresztünk régóta nyomja öszszetört vállunkat, s amikor ma ti

felveszitek a nyoszolyát, akkor azt kívánom, hogy járjatok Isten dicsőségére!

ADORJÁNI DEZSŐ ZOLTÁN,
a Romániai Evangélikus-
Lutheránus Egyház püspöke,
az erdélyi testvéregyházak
alkalmi képviselője

Tisztelt ünneplő gyülekezet! Kedves testvéreim!

„Mert úgy tetszett neki, hogy megismertesse velünk az ő akaratának titkát, amelyet kijelentett öbennél az idők teljességének arról a rendjéről, hogy a Krisztusban egybefoglal mindeneket, azt is, ami a mennyben, és azt is, ami a földön van”

(Ef 1,9–10)

Az unitárius és a trinitárius teológia egyaránt vallja, hogy egy az Isten. Az egység így – kivételes, szélsőséges esetektől eltekintve – mindig valami nagyon pozitív tartalmat, jó minőséget, valami üdvözlendőt, sőt üdvösségest jelent. Maga a szeretet sem más, mint az elszakítottak egymásra-találása és azok örvendetes/ígéretes kapcsolata. Az a jó hírünk, az evangéliumunk, hogy az önmagában egységet megélt Teremtő Krisztus áldozatában megtalálja és megmenti a Tőle bűnben elszakadt teremtetést. A bűn primér módon az ember elszakadása Istentől, amely egyben elszakadást, meghasonlást és elidegenedést eredményez az emberek között is.

Ádám és Éva tragikus bűnesete óta ebben a világban semmi sem egységes. Valahogy semmi sem akar összeállni, végső soron semmi nem tud azzá lenni, amivé teremtetett. Töredezett a létünk, az

ismeretünk, a családi, nemzeti és emberi kapcsolatrendszerünk. Ez mételeyez meg a barátságot, a bajtársiasságot, a testvériséget és a hazafiságot is.

S ha valami ezzel szembemegy, azt mindenképpen örömmel kell üdvözölni. Mivel egy örömteljesen ígéretes ünnepségen vagyunk ma együtt, örömteljes lélekkel hozom a Magyar Kormány tiszteletteljes köszöntését.

Az egységes Magyar Unitárius Egyház létrehozásának fáradságos, de áldott szolgálata időben egybeesik a Magyar Kormány nemzetegyesítő munkájával. Hiszünk, hogy a kettő együtt és egyaránt kedves a Mindenható Isten előtt, Akiről azt tanítja Pál apostol, hogy *Krisztusban egybefoglal mindeneket*. Egybefoglal, tehát meggyógyít, megment, egymásnak visszaad, egymással meggazdagít, végső soron üdvözít.

Hiszem, hogy nem kevesebb történik most a magyar unitárius közösséggel, amikor intézményesen is megjelenik az egységük a Magyar Unitárius Egyházban. De azt is hiszem, hogy ez a gyógyító, megmentő, meggazdagító egység erősödik az egész magyar nemzeti közösségen belül is. Akkor is hiszem ezt, ha a mindeneket szétdobáló és diszharmóniát munkáló ördögi erők is olykor sikereket könyvelhetnek el maguknak. Ez utóbbiból is látszik, hogy ez a drága kincs cserépedényben van. Nagyon törekeny, nagyon kell vigyázunk rá.

Ennek a vigyázásnak pedig az is a módja, hogy hálával ünnepeljük az eredményeket, és azokra építve feszüljünk neki az újabb céloknak. Hiszem, hogy ezt tesszük most ez ünnepi órában azzal a tudattal, hogy Isten akarata az, hogy ami a bűnben szétesett, a szeretetben újra egymásra találjon: legyen az unitárius, magyar, vagy mindkettő.

A hit józanságával látjuk, hogy az egység és közösség létrejöttéhez az emberi akarat és szándék kevés.

Éppen azért, mert erre csak az isteni kegyelem bocsánatát és az isteni lélek erejét kérő és elfogadó ember képes. Ezért ördögi valóság a szétszaggatottság, a felekezeti feszültség, valamint az *oldott kéveként széthulló* nemzeti létünk, de isteni csoda a felekezeti, az ökumenikus és a nemzeti közösség egységben való növekedése. Itt és most megjelenik ez a csoda.

„*Beteg a világ, nagy beteg*” – mondhatjuk Ady Endrével ma is, de azt is mondhatjuk, hogy *mindenek helyreállításáról* kapunk ígéretet az elhangzott apostoli tanításban. Isten szeretetéről pedig, amely meggyógyítja azt, ami beteggé lett, nemcsak ígéretként halunk, hanem azt személyesen is tapasztaljuk. Sőt mi több, Istennek ebből a gyógyító munkájából részt is kérhetünk.

Az elmúlt két esztendőben e munkába álltak be az unitárius hívek, s ezalatt – sok példával igazoltan – ebben a – nemzeti egységet gyógyító – munkában fáradozott a magyar parlamenti képviselők többsége, és az illetékes kormányhivatalok is. Az egységes magyar nemzeti jövődöt kívánja reményteljes értelemmel megtölteni kormányunk a határok felett átívelő, nemzetegyesítő programjával. Ezért a mai ünnepi istentiszteleten a felekezeti és a nemzeti hálaadás együtt van jelen.

Már csak azért kell közösen imádkoznunk, hogy a gyógyuló nemzeti egység egy olyan szép példája, mint a mai, mindig győzze le az ördög munkáját, s kötözze meg a Diabolosz mindeneket szétdobáló kezét.

Isten éltesse az egységes Magyar Unitárius Egyházat, és az egységesülő magyar nemzetet.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

SZÁSZFALVI LÁSZLÓ,

Emberi Erőforrások

Minisztériuma, egyházi,

nemzetiségi és civil társadalmi

kapcsolatokért felelős államtitkár,

Magyarország

Főtisztelendő püspök urak! Tisztelt hallgatóság!

Tisztelettel szeretném megköszönni a meghívást erre a, mind az Erdélyi Unitárius Egyház, mind pedig a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete életében jelentős momentumnak számító eseményre. Sajnálom, hogy személyesen nem lehetek jelen.

Az Erdélyi Unitárius Egyház különleges szerepet játszott Erdély multikulturális társadalmában, jellegzetességével gazdagítva annak lelkiségét, ugyanakkor élharcos szerepet vállalt a vallásszabadság kivívásában Romániának ebben a térségében.

Sok sikert kívánok a Magyar Unitárius Egyház 2012. június 28-án sorra kerülő zsinati munkálataira.

Megkülönböztetett tisztelettel,
FLORIN FRUNZĂ
főosztályvezető,
Kulturális és Vallásügyi
Minisztérium,
Vallásügyi Államtitkárság,
Románia

Főtisztelendő püspök úr, tisztelt meghívottak, kedves vendégeink!

Az egyesült államokbeli unitárius-univerzalisták köszöntését hozom, mindenekelőtt elnökünk, Peter Morales üdvözlétét.

„A levél alap gondolatát János első levele 4. részének 7. verséből, valamint az 5. rész 4. versének második feléből választottam: »Szerettem, szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van, és aki szeret, az Istentől született, és ismeri az Istent. És az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk.«

Minden jót kívánok önöknek, a Magyar Unitárius Egyház tagjainak! Isten áldja meg mindannyiukat!”

Hadd osszam meg néhány személyes gondolatom is.

Megható volt rádöbbenem arra, hogy épp húsz esztendővel ezelőtt jöttem első alkalommal Kolozsvárra. Ez volt ez első alkalom, hogy az unitarizmus szülőföldjére látogattam, s ez volt az első alkalom, hogy gyülekezetem, a Massachusetts állambeli westoni gyülekezet híres testvérgyülekezetét meglátogathattam Tordán. Az emlékezetes látogatás óta elmúlt két évtized alatt sok minden megváltozott.

Nem sokkal azután, hogy feleségemmel a minap megérkeztünk a kolozsvári reptérre, szomorúan vettem tudomásul Fazakas Ferenc, volt tordai lelkész halálát. S bár nem volt váratlan, mégis rá kellett döbbenem: az idő múlik, a dolgok változnak.

Ugyanakkor arra emlékeztettem, hogy a változás néha váratlanul és hirtelen érkezik. Fazakas Ferenc utódjának, Kiss László tordai lelkésznek a tragikus halála (2006) is erre emlékeztet. Alig egy villanásnyi idő alatt mennyire megváltoznak a dolgok!

Másfelől adódik olyan változás is, mely hosszú megfontolás után történik, melyet hosszú hónapok munkája, számos és komoly előkészület előz meg. Ilyen a mai egyesülési alkalom is, mely a Magyar Unitárius Egyház újraalakulásában csúcspontot jelent. Történelmi eseménynek vagyunk tanúi, melynél az idő és változás, íme, kéz a kézben járt.

Hálás vagyok, hogy jelentéktelen, mégis alkotó része lehetek ennek a magasztos és felemelő pillanatnak.

Kedves magyar unitárius testvéreim, áldja meg Isten mindannyiukat!

LARRY COBBURN,
az AEÁ-beli Unitárius-
Univerzalista Egyesület képviselője

Tisztelt unitárius zsinati tagok, kedves nemzettársaink!

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Elnöksége nevében gratulálunk a Magyar Unitárius Egyház egységének újbóli megteremtéséhez. E kiemelkedő jelentőségű történelmi esemény jelentős üzenetet közvetít a magyar nemzeti közösségnek: ma, a 21. században Erdélyben újra egyesül az, ami eredendően összetartozott. A számbelileg kisebb létszámmal rendelkező korábbi Magyarországi Unitárius Egyház egyesül az erdélyi anyagyeházzal.

Az újraegyesítésnek kétségtelen egyháztörténelmi jelentősége van, mely üzenettel bír a Kárpát-medence szétszabdalt térségeiben élő, más felekezetű, saját egyháza iránt elkötelezett, minden magyar számára. Az unitáriusok történelmi cselekedete ezúttal is példamutató a történelmi testvéregyházak számára.

Az újraegyesítésnek ugyanakkor fontos nemzetpolitikai jelentősége is van. A trianoni diktátumot követő években a határok mindkét oldalán, sok helyen újra kellett szervezni a társadalmi intézmények, egyházak rendszerét, hogy azok a megmaradás és a fejlődés további bástyái lehessenek. Az 1989-es népfelkelés óta eltelt huszonkét esztendőben mindannyian megtapasztalhattuk, hogy 20. századi széttöredezetségünk túl hosszúra nyúlt.

A nacionál-kommunizmus emelte falakat nehéz volt és ma is nehéz ledönteni. Nehéz a párhuzamos, egymásnak gyakran ellentmondó társadalmi építkezést egybehangolni, közös nemzetpolitikát kialakítani.

Az unitárius egyház újraegyesítése mindazonáltal azt bizonyítja, hogy lehetséges. Lehet, ha vannak kitartó előljárók és egyháztagok, akik következetesen hisznek abban, hogy ami összetartozik, an-

nak a közös múlt okán a jövője is közös kell legyen.

Elismerésünket fejezzük ki mindazok iránt, akik az elmúlt huszonkét esztendőben a két egyházrész képviselőjében azon fáradoztak, hogy az újraegyesítés létrejölessen. Az unitáriusok a közelmúltban is számarányukon felül vették ki részüket a társadalmi építkezésben, a közösségi munkában és a nemzeti érdekképviselet terén. Isten és ember szolgálata mellett mindig is küldetesként éltek meg a közművelődés, az oktatás és a társadalmi felelősségvállalás területén kifejtett szolgálatot. Egyházuk lelkészei és világi vezetői számtalanszor állítottak példát szorgalomból, bátorságból, a közéleti kérdések iránti fogékonyságból és áldozatos szolgálatból.

Az újraegyesítés jelentőségénél fogva a nyugati világnak is üzen, mindazoknak, akik egyáltalán nem ismerik, vagy nehezen értik meg a trianoni döntést és annak következményeit. Üzeni, hogy itt, Kelet-Európa szegletében – a 20. századi kényszerhatároktól függetlenül – a magyarok összetartoznak. Összetartoznak, és úgy szeretnék alakítani jövőjüket, hogy ami évszázadokig egy volt, az mindörökké egy legyen.

A jövő Európája a történelmi régiók és a határok nélküli nemzetek, intézmények Európája – ezt üzeni az unitáriusok történelmi cselekedete.

Az újraalakult Magyar Unitárius Egyház az egyházegyesítő zsinat után új történelmi időt kezd.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács nevében ehhez kívánunk eredményes közösségi szolgálatot, társadalmi éberséget és az egyház hivatásának hatékony betöltését!

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Elnöksége nevében:

TÖKÉS LÁSZLÓ
elnök,

PÜSÖK CSABA
egyházügyi alelnök

Egy az Egyház! – A Magyarok Világszövetségének üdvözlő nyilatkozata a Magyar Unitárius Egyház egységének helyreállítása alkalmából

A Magyarok Világszövetsége mint az egyetemes magyar népet legitím módon egyedül képviselni hivatott Magyarok Világkongresszusának állandóan működő, ügyvivő testülete üdvözlő az Erdélyi Unitárius Egyház és a Magyarországi Unitárius Egyház képviselő testületeinek azon elhatározását, hogy teljes körűen helyreállítják a trianoni békeparanccsal kettészakított egyház szervezeti egységét.

Az a tény, hogy ezt – az egyház egységének helyreállítását – valamennyi magyar történelmi egyház közül elsőként lépi meg, jól illeszkedik az unitárius egyház magyar-nemzeti és egyetemes emberi hagyományaihoz, hiszen a közel 450 éves unitárius egyház nem csak az *egyetlen magyar alapítású történelmi magyar egyház*, hanem, az általa kezdeményezett és az 1568-as tordai országgyűlés által törvényerőre emelt vallásügyi határozat *a világon elsőként mondta ki a legfőbb emberi szabadsághoz, a hit, illetve a lelkiismeret szabadságához való emberi jogot*.

A Magyar Unitárius Egyház egységét kimondó, 2012. június 28-án Kolozsváron üléselő Zsinat nem csak egyházügyi kérdés, nem csak a magyar unitáriusok, magyar keresztények életének kiemelkedő eseménye. Ez a cselekedet az egész magyar nemzet életének kiemelkedő pillanata, aminek különös nyomatékot ad az, hogy a magyar alapítású egyház újbóli egységét kimondó Zsinatra a Magyarok VIII. Világkongresszusának évében kerül sor, amelynek legfőbb feladata a magyar nemzet

új meghatározásának megalkotása és elfogadása. Ebbéli törekvésében a Magyar Unitárius Egyház itt üdvözölt határozata megkerülhetetlen példa és fontos előzmény lesz.

Egy az Egyház! – üzeni a Magyar Unitárius Egyház egységét helyreállító Zsinat határozata.

Méltó, logikus és követendő üzenet ez attól az egyháztól, melynek legfőbb hittétele így fogalmaz:

Egy az Isten!

Magyar emberek, magyar közösségek, kövessétek a példát!

A MAGYAROK
VILÁGSZÖVETSÉGE

A kiadmányt hitelesíti
PATRUBÁNY MIKLÓS elnök

A Magyar Unitárius Egyház újra- egyesítésének köszöntése

Tisztelt ünneplő gyülekezet!

Sajnos nem lehetek Önökkel ezen az ünnepi órán, hivatali kötelességem másfelé szólít. Mégis engedjék meg, hogy ezzel a néhány sorral köszöntsem e történelmi zsinat résztvevőit.

Nemzetünk Trianonban sokfelé szakadt, sokfelé szakadtak közösségei is. A lezuhanó határok kettévágták az unitárius egyházat. Hatalmas erőfeszítésekkel kellett megtalálnia a megmaradás ösvényeit, az életre vezető utat.

A nemzet szavakkal ki nem mondható hálával tartozik mindazoknak, akik vállalva az üldöztetést, vállalva a mellőztetést, szolgálták a szétszakított területen élő magyarságot: megtartották a templomot és az iskolát, azokat a közösségeket, amelyekben a nemzet kereshette az igazságot és a hitet, amelyekben élhetett és megmaradhatott.

Tisztelt ünneplő gyülekezet!

A mai napon végéhez ér egy út, a részek útja, s kezdődik egy másik, az egység útja. Európa most lehetőséget kínál arra, hogy a határok módosítása nélkül újra egyesíthessük a nemzetet és annak közösségeit. Európa nem csak a nemzetek Európája, hanem a közösségeké is. Nagy tisztelettel köszöntjük a Magyar Unitárius Egyházat, amely híven feladatához, az egy Isten szolgálatához, lélekben és intézményeiben újra egyesülve kibontja a zászlót.

Azt kívánom mindannyiunknak, hogy az a lelkület, a közösség ereje, az a hit, az a remény és az a szeretet, amely átsegítette Önöket ezen a rendkívül nehéz kilenc évtizeden, adjon erőt a folytatásra.

Tisztelettel köszönti mindannyiukat:

KÖVÉR LÁSZLÓ,
az Országgyűlés elnöke,
Magyarország

Főtisztelendő püspökök, főgondnok urak, ünneplő honfitársaim!

Józan Miklós soraival köszöntöm Önöket a Magyar Unitárius Egyház Alaptörvényét megalkotó Zsinat ünnepi ülésén. A „nemzeti egység – írja még vikárius korában – a mai Magyarországon előfeltétele előbb-utóbb annak a nagyobb morális egységnek, amely a mai határokon túl élő magyar testvéreinket is, áldott szent hitben és élő reménységben, idecsatolja mihozánk a Magyar Szent Korona tagjai közé”.

Gondolom, sokak fejében felvilan most a tudós püspök képe, akire a trianoni döntés után az a nagy feladat hárult, hogy menekültek ezreinek szervezze meg a Magyarországi Unitárius Egyházat. A Tordatúron született főpap soha

meg nem szűnő aggódással tekintett szülőföldje sorsára. Mély hitét, híveiért, egyházáért érzett felelősségét versei, lírai hangú prózája is visszatükrözi. „Hol vagy Erdély, hol vagy? / Régi híred hol van? / Bujdosik valahol / Fenn a csillagokban?”

Nem csoda, hogy Józán Miklós egy pillanatig sem habozott, amikor felvillant az újraegyesítés lehetőségét, hogy teljes szívvel és lélekkel ezen munkálkodjon. Nem véletlenül választották Kolozsvárott 1941-ben az immár újra egységes egyház püspökévé.

Akkor az egység rövidnek bizonyult. A háború után a nehezen átjárható határok újra kettészakították az egyházat, dacára a hívek között meglévő lelki egységnek. A magyar unitáriusok egyházi szervezetét mindezidáig talán úgy lehetett megfogalmazni: egy magyar unitárius egyház két püspökséggel, egy erdélyivel és egy magyarországgal. Mindazonáltal eltérően a többi egyháztól, abban a furcsa helyzetben van, hogy a nagyobb püspökség Erdélyben működik. Fogalmazhatnánk úgy is, hogy az erdélyi az anyaegyház.

A 2010-ben megválasztott Magyar Országgyűlés első intézkedései között, még a kormányalakítás előtt, megalkotta a nemzeti együvé tartozás törvényét, közjogiag egyesítve ezzel a magyarságot, nemzettársaink polgártársá váltak. Ez az új nemzetpolitikai tartalom tükröződik vissza most, amikor a két püspökség illetékes főhatóságai elhatározták a teljes körű szervezeti egység helyreállítását.

Az unitárius vallás, a világon először 1568-ban a tordai országgyűlésen meghirdetett vallásszabadság és tolerancia – amire méltán büszkék lehetünk – jegyében született, és ezt történelme során a többi felekezethez való viszonyában alapelvnek is tekintette. Tisztelte és ma is tiszteli minden egyén és minden vallási közösség vallásos meggyőződését, ami miatt senkivel szemben sem vitát, még

kevésbé ellenségeskedést nem kezdett.

Az egyház másik fontos jellemzője – talán ez is magyar alapítású voltában gyökerezik –, hogy az egyház és a magyar nép érdekeit mindig közösnek tekintette, azt soha nem tudta, de nem is akarta egymástól elválasztani.

Magától értetődő volt, hogy az új egyházi törvényben, amely immár határozott feltételekhez köti az egyházi státust, vita nélkül döntöttek a törvényhozók az unitárius egyházról. Hiszen ez az egyház szerves része a magyar történelemnek, mely minden bizonnyal szegényebb lenne Orbán Balázs székelyföldi kalauza, Kriza János meséi, Bartók Béla zenéje, Mikó Imre könyvei vagy Kőváry László és Jakab Elek negyvennyolcas történelmi munkái nélkül, hogy csak néhány példát említsék.

De az egyház nem csak történelem, hisz ami nemzetünk megmaradását Európa közepén lehetővé tette, az a hit. Új templomok épülnek, a fiatalok számára vonzó a lelkészi hivatás, és nem utolsósorban példa ez a mai nap is, ahol fontos az egység, ahol unitáriusok és más vallásúak közösen tudunk ünnepelni és imádkozni követve János apostol evangélium 18. fejezetének 35. verse szerint a jézusi gondolatot: *„Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.”*

Ezzel a szeretettel üdvözlöm a megalakuló Zsinat résztvevőit.

SEMJÉN ZSOLT

Magyarország kormányának miniszterelnök-helyettese

Főtisztelendő püspökök urak, főgondnok urak, hölgyeim és uraim!

Az ószövetségi Szentírás egyik legfontosabb hitvallásos mondata így

hangzik: „Halld Izrael: az Úr, a mi Istenünk egy Úr!” (5Móz 6,4) Ma, amikor annyi széthúzást, szétesést, szakadást, megosztottságot és szembenállást tapasztalunk, jó emlékezetünkbe idézni ezeket az ősi szavakat, melyek az igazi egység forrására irányítják a figyelmünket. „Egy az Isten” – ez a gondolat, melyet az Unitárius Egyház olyan nagy erővel hirdet immár lassan öt évszázada, az a forrás, melyre, ha rátalálunk, talán, minden emberi esendőségünk ellenére is, könnyebb meghaladni ellentéteinket, szakadásainkat, vélt vagy valós sérelmeinket, és amely forrásból táplálkozva erőt meríthetünk szakadásaink gyógyításához, az egység munkálásához, melyre ma akkora szükségünk van.

Ezért nagy kiváltság számomra, hogy unitárius felmenőkkel rendelkező református emberként – hiszen Kriza János püspök lezármazottja vagyok –, Magyarország Külügyminisztériuma államtitkáraként (mind magánemberként, mind pedig Magyarország Kormánya nevében) tisztelettel köszönhetem a magyar unitáriusok Zsinatát, mely ma, 2012. június 28-án, itt Kolozsvárott helyreállítja a magyar unitárius egyházak egységét, és kimondja, hogy immár Magyar Unitárius Egyház néven, egy egyháztestben folytatja tovább fontos szolgálatát.

Szakrális és ugyanakkor nemzetpolitikai jelentőségű esemény ez a mai, mely túlmutat önmagán. És főként örömteli, mert mindig jó tapasztalni, amikor magyar emberek, magyar közösségek nem a legendás széthúzás útját, hanem az összefogás, az egység útját választják.

Örömteli esemény ez a mai azért is, mert az Unitárius Egyház saját magának azt az egységét állítja helyre, melyet a trianoni béke szakított szét. Nálunk szerencsésebb nyugati országok protestánsai megengedhették maguknak azt a luxust a történelem során,

hogy teológiai részletkérdések miatt több egyházra szakadtak szét. Európának ezen a felén, ahol a magyarság és benne a protestantizmus annyi megpróbáltatásnak, üldöztetésnek volt kitéve, mi megtartottuk egyházainkban az egységet, egészen addig, míg mesterséges határok és istentelen diktatúrák el nem szakítottak egymástól bennünket. A magyar Országgyűlés június 4-ét a Nemzeti Összetartozás Napijává nyilvánította, mert a trianoni szétszakítottság csak megerősítette bennünk összetartozásunk tudatát. Úgy van ez, hogy akik egymáshoz tartoznak, azok – ha valamiért egy időre el is kell szakadniuk egymástól – csak még elementárisabban érzik át az összetartozás tudatát. Így van ez velünk is, Magyarország kormánya ezért hirdette meg a határokon átívelő nemzetegyesítés programját, melynek egyik legfontosabb jele az egyszerűsített honosítási eljárás, a magyar állampolgárság felajánlása mindazoknak, akik magyarnak tartják magukat. Most, amikor az Unitárius Egyház helyreállítja a határok által szétszakított egységét, ennek az új nemzeti integrációs hullámnak látjuk ékes példáját.

Azt mondtam ugyanakkor, hogy ez a mai esemény túlmutat önmagán. Mégpedig azért, mert felhívja a figyelmünket arra, hogy a nemzeti integráció csakis akkor valósulhat meg, ha az együtt jár a szellemi, lelki integrálódással is. Nem elég, hogy átjárhatóvá válnak a határok. Magyarország kormánya az elmúlt időszakban mindent megtett azért, hogy a schengeni rendszer Romániára is kiterjedjen. De nem elég, hogy találkozhatunk, beszélgethetünk egymással, többre van szükség: valódi belső nemzeti egységre Erdélyben is, és Magyarországon is. A mai esemény azért mutat túl önmagán, mert emlékeztet arra, hogy az igazi egység megteremtésében mindazoknak, akik ismerik az egy Istent, minden valódi egy-

ség Forrását, mekkora felelősségük van. Amikor az Unitárius Egyház helyreállítja az egységét, egyben jelet is mutat, mint ahogy ezt a Magyar Református Egyház is megtette, amikor szintén helyreállította egységét. És jó látni, hogy az egy Istenbe vetett hit olyan ígéretes együttműködési formákat is jelenthet, mint a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet, melynek keretében unitárius, evangélikus és református diákok együtt készülhetnek a lelkeszi élethivatásra. Mert itt jegyezzük meg: a nemzeti integráció nem csak államhatárok feletti, hanem szellemi, lelki, politikai és értelemszerűen felekezeti határok feletti egymásra találást és összefogást is jelent. De meggyőződésem, hogy az egy Istenbe vetett hit olyan közös alap, melyre a három nagy egyistenhívő vallás: a zsidó, a keresztény és a muszlim vallás a párbeszéd folyamatát is építheti, s erre is nagy szükség van a sok törésvonal által megosztott nemzetközi életben is.

Tisztelettel és nagyrabecsüléssel köszöntöm tehát magam és Magyarország kormánya nevében a Magyar Unitárius Egyház Zsinatát, és kívánom, hogy az Egység Istene áldja meg szolgálataikat, melyet a széthúzás gyógyítása és a magyarság egységének a helyreállítása érdekében végeznek a lelkekben. Soli Deo gloria – Egyedül Istené a dicsőség!

NÉMETH ZSOLT
államtitkár, Magyarország
Külgügyminisztériuma

Nyilatkozat a Magyar Unitárius Egyház újraegyesülése alkalmából

Való igaz, hogy a 16. században alakult Magyar Unitárius Egyház, 2012. június 28-i, kolozsvári egy-

házegyesítő Zsinata által, négy és fél évszázados viszontagságos történetének új szakaszához érkezett. Amint ezt ünnepi beszédében Elekes Botond magyarországi egyházkerületi főgondnok megfogalmazta: a Kárpát-medencében a történelmi – magyar – egyházak közül ők az egyetlenek, akik egy intézmény keretében, a teljes integráció megvalósításával... unitárius közösségeiket, az államhatárok fölött, valóban egyesítették.

A rendszerváltozás 1989-béli kezdeteit követően a Kárpát-medencében élő magyar reformátusok – a Magyar Reformátusok Világszövetsége, majd a Magyar Református Egyházak Egyetemes Zsinata létrehozásával – eredetileg ugyanezen az úton indultak el. Sajnálatos, hogy kezdeti egységterkvéseink utóbb eltérültek, és torzóban maradtak. Nemes irigységgel tekinthetünk az erdélyi Dávid Ferenc egyházára, melynek a névleges látszat-egység szintjét meghaladva két évtized után „a teljes körű egyházszervezeti egység helyreállítását” sikerült megvalósítania. Eziránti elismerésünket és áldást kérő jókívánságainkat fejezzük ki a Magyar Unitárius Egyház Zsinatának, melynek az egyházi uniót kimondó, történelmi jelentőségű Határozatát a június 28-i ünnepi ülésén Bálint Benczédi Ferenc püspök tárta a nyilvánosság elé.

Adorjáni Dezső erdélyi evangélikus-lutheránus püspök zsinati jelenléte és köszöntő beszéde erdélyi történelmi egyházaink testvéri együttörvendezését volt hivatott kifejezésre juttatni az iránt az Egyház iránt, melynek intézményes formában sikerült „a Trianoni békediktátum és a bolsevik diktatúra következményeit reparálnia és lezárnia”.

Szászfalvi László magyarországi vallásügyi államtitkár zsinati jelenléte és köszöntő beszéde viszont – kimondva és kimondatlanul – azt az együttállást volt hivatott megjeleníteni, mely a határok

fölötti nemzetegyesítés uniós politikájának, valamint az unitárius egyházegyesítésnek az egymáshoz való viszonyát jellemzi.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanácsnak az újrategyesülő Magyar Unitárius Egyház Zsinatához intézett írásbeli üzenete viszont – a példaértékű esemény egyháztörténelmi és nemzetpolitikai jelentő-

ségének a kihangsúlyozásával – annak az egyházi és nemzeti öikuméniának a szükségességét kívánta előtérbe helyezni, mely az 1568-as tordai vallásbékéből fakadó erdélyi vallási türelem és együttműködés szellemében egyedül lehet képes nemzetünk 21. századi felemelkedésének ügyét hatékonyan szolgálni.

Az egykori tordai diétán egybe-
gyülekezett erdélyi rendek meg-
győződése értelmében: legyen a
mi hitünk Isten ajándéka – a jónak
cselekvésére, népünk épülésére!

TÓKÉS LÁSZLÓ
előző királyhágómelléki püspök,
református zsinati társelnök,
a Magyar Reformátusok
Világszövetségének volt elnöke

Az egyházi jogszabályok reformjáról

SZABÓ LÁSZLÓ

• A Magyar Unitárius Egyház Zsinata – folyó év június 28-i ülésén – az egyházegyesítés jogalapjának megteremtése nyomán megalkotta az új egyházi alaptörvényt, ami az Unitárius Közlöny ezen ünnepi különszámában olvasható.

Az Egyház intézményi életének jogi keretét biztosító alaptörvény az eddiginél jóval rövidebb terjedelmű: az Egyház jellegét és működését meghatározó eszmei, szervezeti és kormányzási alapokat rögzíti. Az alkotmányszerű alaptörvényt terjedelmes jogszabályok egészítik ki, amelyek az egyházi élet különböző területeinek részletes szabályozására hivatottak. Ezek közül a Főtanács 2012. június 30-án a Szerveze-

ti és Működési Szabályzatot, valamint a választási szabályzatot fogadta el. A folyó év november 24-én esedékes főtanácsi ülésen további jogszabályok megalkotása kerül napirendre.

A következőkben a Magyar Unitárius Egyház ötvenhat cikkelyből álló alaptörvényének tartalmi vázlatát ismertetem. Az Egyház jellegét, küldetését és alapértékeit meghatározó preambulum után az általános rendelkezések következnek, majd a második rész a háromszintű egyházszerkezeti felépítést rögzíti (egyházközségek, egyházkörök, egytetemes egyház). Az egyházkormányzás alapelveinek kinyilvánítását az egyházi hatóságok, kormányzó és ellenőrző szer-

vek, valamint az egyházi tisztségek tételes felsorolása és lényegük meghatározása követi. Az egyházi tanintézetek (nevesítve a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara, a János Zsigmond Unitárius Kollégium és a Berde Mózes Unitárius Gimnázium), belső intézmények (könyvtárak, levéltárak, kiadóhivatal, teológiai műhely), egyháztársadalmi és szakmai szervezetek (Dávid Ferenc Egylet, Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége, Unitárius Nők Országos Szövetsége, Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, Gondviselés Segélyszervezet) Egyházon belüli helyéről és szerepéről az alaptörvény külön részben rendelkezik. Ezután az Egyház működési területei és fenntartásának forrásai körvonalazódnak, majd az egyházi fegyelem biztosítékai (fegyelmi és közigazgatási bíróságok) és az Egyház védelmének alapelvei szerepelnek az utolsó előtti részben. Az alaptörvény – szokásos módon – záró rendelkezésekkel ér véget.

Tájékoztató céljából röviden visszatekintek az új Alaptörvény és más jogszabályok megalkotásának folyamatára. Legutóbb 1996-ban, majd 2002-ben került sor az egyházi alaptörvény alapos átdolgozására, ami az 1948-tól hatályos szervezeti szabályzatot gyökeresen megváltoztatta, hozzáigazítva az 1989 utáni új lehetőségekhez. Mivel egyházi életünk jellemzője a folyamatos változás, az elmúlt években megérett az idő az említett reformfolyamat továbbvitelére. Az egyházzrészek újraegyesítése önmagában is megkívánta a jogszabályok kiigazítását. Tavaly nyáron a Főtanács elfogadta egyházunk középtávú stratégiai tervét. A benne foglalt irányelvek és cselekvési tervek egy részének szintén helyet kellett találni a megreformált jogszabályokban. Ezek a tényezők együttesen igazolják az alaptörvény és más egyházi jogszabályok reformjának szükségességét és időszerűségét.

A folyamat előkészítése és szakmai irányítása céljából az Egyházi Képviselő Tanács 2010. október 15-én előkészítő bizottságot hozott létre, amelynek feladata a módosítási folyamat megtervezése és az új jogszabályok tartalmi előkészítése volt. A bizottság másfél év alatt, mintegy húsznapnyi gyűlésezéssel és ennél jóval több időt igénylő előkészítő munkával látta el feladatát. A kezdetben tizenhét tagú bizottság – az egyházzrészek egységesülési folyamata jegyében – kiegészült a magyarországi egyházkerület három képviselőjével. A bizottság tagjai: Bálint Benczédi Ferenc (püspökként), Máthé Dénes (rangidős főgondnokként), Kovács István (közügyigazgatóként), Nagy Zsigmond (a Jogügyi Bizottság képviselőjeként), Kovács Sándor (a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara képviselőjeként), Székely Kinga Réka (az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége képviselőjeként); az egyházkerület képviselőiként: Farkas Emőd, Sándor Szilárd, Fülöp Dezső Alpár, Szombatfalvi József, Simó Sándor, Máthé Sándor; az Egyházi Képviselő Tanács általi választás útján: Bálint Róbert Zoltán, Boros Já-

nos, Demeter Sándor Lóránd, Gyerő Dávid, Szabó László; a magyarországi egyházkerület képviselőiként: Balácsi László, Barabássy Sándor, Kászoni József.

A bizottság az elvégzett munkájáról rendszeresen beszámolt az Egyházi Képviselő Tanácsnak, amely a tervezeteket saját hatáskörében véglegesítette, majd közvitára bocsátotta. A jogszabályok tervezetei nem csak az illetékes döntéshozó testületek tagjaihoz jutottak el tanulmányozásra, hanem elérhetővé váltak egyházunk honlapján is, így gyakorlatilag minden érdeklődő véleményezhette azokat.

Az egyházi közvita több síkon zajlott: az e célból összehívott lelkesi értekezletek, majd az évi rendes egyházköri közgyűlések tanácskozásszerűen véleményezték a jogszabály-tervezeteket, ugyanakkor közel harminc személy egyénileg, illetve csoportosan is megfogalmazta módosító javaslatait és észrevételeit.

A közvita során kifejtett javító szándékú indítványokat a bizottság részéről ezúton is megköszönöm, ugyanakkor személyes elismerésemet fejezem ki azok iránt, akik a bizottsági alkotómunkából átlagon felül kivették részüket! Illesse köszönet azokat is, akik felkért szakértőkként, illetve olvasószerkesztőkként járultak hozzá a tervezetek minőségének javításához.

Befejezésül kinyilvánítom meggyőződésem, miszerint a június 30-án hatályba lépett jogszabályok előkészítésében a bizottságot és az Egyházi Képviselő Tanácsot a jó szándék vezérelte. A bizottságon belül nemegyszer sokszínű vélemények ütköztek, amelyeket – egymás iránti türelemmel és többszörös engedményekkel – igyekeztünk közös nevezőre hozni. Amikor ez nem sikerült maradéktalanul, akkor fő- és alváltoztatásokat rögzítettünk.

A tervezetek felett a Zsinat, illetve a Főtanács egyszerű többségű szavazásokkal hozott ügydöntő határozatot. Néhány esetben a végső döntés eltért a bizottság által javasolt főváltozattól, sőt egy olyan cikkely is bekerült a Szervezeti és Működési Szabályzatba, amire unitárius szabadelvű emberként nem vagyok büszke. Ennek ellenére a többség törvényesen kifejezett akaratát mindnyájunknak el kell fogadnunk, és ha nem tetszik valami a jogszabályainkból, akkor csakis hivatalos egyházi keretek között és feltétlen jó szándékkal törekedhetünk a majdani kiigazításokra.

Az örökös reformáció és a folyamatosan változó élet rendszeres újításokat igényel ezután is egyházi jogszabályainkban. Ilyenfajta tennivalókban bővelkedünk az őszi hónapok során, amikor további szabályzatok tervezetét kell megalkotnunk.

A minőségi közös munkavégzés érdekében ezúton is felhívással fordulok a jobban érdekelt egyháztagokhoz, közreműködést igényelve jogszabályaink korszerűsítésében, és egyházi életünk ez általi fejlesztésében.

A Magyar Unitárius Egyház Alaptörvénye

*(Elfogadva a Zsinat által 2012. június 28-án;
hatályba lépés időpontja: 2012. június 30.)*

Preambulum

A Magyar Unitárius Egyház az egyetemes keresztény anyaszentegyház része, az Isten országa megélésére törekvő Jézus-követők szeretetközössége. A Jézus tanításához és közvetlen tanítványaihoz visszavezethető egyistenhívó, unitárius kereszténység intézményes egyházi formája a reformáció korában szerveződött, és a történelem haladó értékeit vállalva teljeseedik ki. Hivatása Isten és ember szolgálata, a közösség életének építése. Alapíratának a Bibliát tekinti.

A Magyar Unitárius Egyház hirdeti Isten egységét, Jézus példájának és tanításainak követését, a teremtett világ, az élet és a család tiszteletét, az ember eredendő jóra valósságát, egyéni felelősségét és a jellem általi üdvözülését, az örökéletet, a hit, az értelem és a lelkiismeret fontosságát. Hirdeti és gyakorolja a lelkiismereti és vallásszabadságot, a vallási és világnézeti különbözőségek megismerése iránti nyitottságot, valamint a felekezeti türelmet és a társadalmi igazságosságot.

Küldetésének területei: a hitélet, a szeretetszolgálat, az oktatás, a nevelés, a közművelődés, valamint a társadalmi felelősségvállalás.

Egyházunk szabad vallásgyakorlatát első alkalommal az erdélyi országgyűlés 1568. évi vallásügyi határozata tette lehetővé. Jelenlegi szervezeti formája az Erdélyi Unitárius Egyház és a Magyarországi Unitárius Egyház 2012. évi újraegyesülése nyomán jött létre.

A. rész: Általános rendelkezések

1. § A Magyar Unitárius Egyház (a továbbiakban Egyház) a magyar és a hozzá csatlakozott más nemzetű unitáriusok vallás erkölcsi közössége.

2. § Az Egyház önmagát a hatályos állami törvények keretei között a zsinatpresbiteri elv, az erkölcs és a jog alapján, saját hatáskörben alkotott törvények és rendszabályok szerint szervezi, kormányozza és igazgatja. Szervezetének és működésének alapelveit az Egyház Alaptörvénye (a továbbiakban Alaptörvény) rögzíti, amely alapjául és keretül szolgál minden más egyházi jogszabálynak.

3. § Hitéletében – istentiszteleti, szertartási és oktatási tevékenységében –, szervezeti életében, kormányzásában, közigazgatási ügyvitelében az Egyház tagjai többségének anyanyelvét, a magyar nyelvet használja.

4. § Az Egyház tagjai mindazok, akik valamelyik unitárius egyházköztség tagjaiként vállalják az Alaptörvényben és más egyházi jogszabályokban foglalt köteleességeik teljesítését, és élnek jogaikkal.

5. § Az egyháztag jogai: az istentiszteleteken való részvétel és a szertartások igénybevétele; az egyházi intézmények és szervezetek által nyújtott lehetőségekkel való élés; a tisztségekre és hivatalokra való megválaszthatóság, illetve választás; jogsérelem esetén védelem és jogorvoslat keresése az Egyház keretében.

6. § Az egyháztag köteleességei: vallásos és erkölcsös életet élni; gyermekei oktatásáról és vallás erkölcsi neveléséről gondoskodni, az Alaptörvényt és más egyházi jogszabályokat tiszteletben tartani, megbízatásaiban híven eljárni, az egyházi hatóságokkal együttműködni és határozataikat betartani, az egyházi célokra megállapított terheket hordozni, egyszóval hozzájárulni az Egyház küldetésének megvalósulásához.

7. § A nőket és férfiakat az egyházi élet minden területén egyenlő jogok illetik meg.

8. § Az Egyház címere: Csücskös talpú, aranyszegélyű, kék reneszánsz pajzsban, lombok közül kiemelkedő kőszirten fehér galamb áll, melyet saját farkába harapó ezüst kígyó övez. A pajzsot ékkövekkel díszített, leveles aranykorona fűdi.

B. rész: Az Egyház szervezeti felépítése

9. § Az Egyház szervezete háromszintű. Az alapfokú szervezeti egység az egyházközség, a középfokú az egyházkör, illetve az egyházkerület, a felsőfokú az egyetemes egyház. Az egyetemes egyház és önkormányzati joggal bíró szervezeti egységei – az egyházkörök és az egyházközségek – jogi személyiséggel rendelkeznek.

I. fejezet: Az egyházközség

10. § Az egyházközség egy meghatározott területen lakó egyháztagok szervezett közössége.

11. § Az egyházközség jellege lehet anya-, társ-, leány- vagy szórványegyházközség.

12. § Új egyházközségek alakulása, valamint a meglévők jellegének módosítása az érdekelt egyházközségek javaslata alapján, a területileg illetékes egyházkör közgyűlésének véleményezésével a Főtanács jóváhagyásával történik.

II. fejezet: Az egyházkörök és az egyházkerület

13. § (1) Az egyházközségek szervezeti és önkormányzati szempontból egyházkörökbe, illetve egyházkerületbe szerveződnek. Az egyházkör, illetve egyházkerület a hozzá tartozó egyházközségeknek egy földrajzilag összefüggő területen szervezett egysége.

(2) Az egyházkerület az Egyházon belül sajátos jogállással, vagyoni és gazdálkodási autonómiával rendelkezik. A hatályos egyházi jogszabályok által meghatározott kivételektől eltekintve az egyházkörökre vonatkozó előírások érvényesek az egyházkerületre is.

14. § Az Egyház középfokú szervezeti egységei: Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete, Kolozs-Tordai Unitárius Egyházkör, Marosi Unitárius Egyházkör, Küküllői Unitárius Egyházkör, Székelykeresztúri Unitárius Egyházkör, Székelyudvarhelyi Unitárius Egyházkör, Háromszék-Felsőfehéri Unitárius Egyházkör.

15. § Az egyházkörök területének megváltoztatása vagy elnevezésének módosítása, valamint az egyházközségek új egyházköri beosztása közgyűlésük javaslata alapján és az érdekelt egyházközségek véleményezésével a Főtanács jóváhagyásával történik.

III. fejezet: Az egyetemes egyház

16. § Az egyetemes egyház a Kárpát-medencei unitárius egyházközségek és egyházkörök felső szintű szervezete.

C. rész: Az Egyház kormányzása

IV. fejezet: Az Egyház kormányzásának alapelvei

17. § Az Egyházat az önszerveződés elve alapján működő hatóságai kormányozzák: alapfokon az egyházközségi hatóságok, középfokon az egyházköri hatóságok, felsőfokon pedig az egyházi főhatóságok. A magasabb fokú hatóságok az alacsonyabbak fölött irányító és felügyeleti jogot gyakorolnak. Az egyházi hatóságok kormányzó szerveket, igazgatási hivatalokat és bizottságokat működtetnek.

18. § Az egyházi hatóságok – kormányzási feladataik ellátására és működésük irányítására – tisztségviselőket választanak és tisztségviselőket alkalmaznak, a hatályos egyházi jogszabályok előírásai szerint.

19. § Az egyházi tisztségviselők, tisztségviselők, más alkalmazottak és a különböző egyházi testületek tagjai az Egyháznak – szándékosan vagy gondatlanul – okozott károkért erkölcsi felelősséggel és anyagi kártérítéssel tartoznak.

20. § Az Egyház tisztségviselői, tisztségviselői, más alkalmazottai, a különböző egyházi testületek tagjai nem vehetnek részt olyan ügyek tárgyalásában és a határozathozatalban, amelyben ő maguk, házastársuk, egyenes vagy oldalági rokonaik (negyedik fokig) személyesen érdekeltek, továbbá amelyben valamelyik fél törvényes képviselőjeként vagy meghatalmazottjaként érintettek.

V. fejezet: Az egyházközség hatóságai, kormányzó szerve, tisztségviselői és tisztségviselői

21. § Az egyházközség hatóságai a közgyűlés és a keblitanács (presbitérium). Az egyházközség kormányzó szerve a keblitanács elnöksége.

22. § Az egyházközség tisztségviselői és tisztségviselői: lelkész, gondnok, pénztárnok, jegyző, keblitanácsosok (presbiterek) és énekvezér.

23. § (1) A közgyűlés az egyházközség legfőbb döntéshozó és felügyelő hatósága.

(2) A keblitanács a közgyűlések közötti időszakban az egyházközség döntéshozó, végrehajtó és felügyelő hatósága.

(3) A keblitanács elnöksége a keblitanácsi ülések közötti időszakban az egyházközség kormányzó szerve.

24. § (1) a) A gyülekezeti lelkész az egyházközség hit- és valláserkölcsei életének irányítója, közigazgatási és gazdasági ügyeinek felelőse.

b) Az Egyház keretében nem gyülekezeti jellegű munkakört betöltő lelkészek is teljesítenek szolgálatot.

(2) A gondnok az egyházközség vezető világi tisztségviselője, közigazgatási és gazdasági ügyeinek felelőse.

(3) A pénztárnok az egyházközség pénzügyeinek kezelője.

(4) A jegyző felel az egyházközségi jegyzőkönyvek hiteles elkészítéséért.

(5) Az énekvezér az egyházközség zenei életének vezetője és világi tisztségviselője.

VI. fejezet: Az egyházkör hatóságai, kormányzó és ellenőrző szervei, tisztségviselői

25. § (1) Az egyházkör hatóságai az egyházköri közgyűlés és az egyházköri tanács, kormányzó szerve az egyházköri tanács elnöksége, ellenőrző szerve az egyházköri vizsgálószer.

(2) Az egyházkerület hatóságai az egyházkerületi közgyűlés és az egyházkerületi képviselők tanácsa, kormányzó szerve az egyházkerületi képviselők tanácsának elnöksége, ellenőrző szerve az egyházkerületi vizsgálószték.

26. § (1) Az egyházköri tisztségviselők: az esperes, a felügyelögondnokok, az egyházköri jegyző és az egyházköri közügyigazgató.

(2) Az egyházkerületi tisztségviselők: a püspöki helynök, az egyházkerületi főgondnok, az egyházkerületi felügyelögondnok, az egyházkerületi jegyző, az egyházkerületi közügyigazgató és az egyházkerületi főszámvevő.

27. § (1) Az egyházköri közgyűlés az egyházkör legfőbb döntéshozó és felügyelő hatósága.

(2) Az egyházköri tanács a közgyűlések közötti időszakban az egyházkör döntéshozó, végrehajtó és felügyelő hatósága.

(3) Az egyházköri tanács elnöksége az egyházköri tanács ülései közötti időszakban az egyházkör kormányzó szerve.

(4) Az egyházköri vizsgálószték az egyházközségek hit- és valláserkölcsei életét, közigazgatását és gazdálkodását ellenőrző szerv.

28. § (1) Az esperes az egyházkör vezető lelkészi tisztségviselője és tisztviselője.

(2) A felügyelögondnokok az egyházkör vezető világi tisztségviselői.

(3) Az egyházköri jegyző az esperes helyettese annak akadályoztatása, illetve a tisztség megüresedése esetén.

(4) Az egyházköri közügyigazgató felügyeli az egyházi törvények és szabályrendeletek betartását.

(5) Az egyházkerületi főszámvevő az egyházkerület rendeltetésszerű gazdálkodásának és pénzügyvitelének elősegítője, illetve ellenőre.

VII. fejezet: Az egyházi főhatóságok, főhatósági kormányzó és ellenőrző szervek, főtisztségviselők

29. § (1) Az Egyház főhatóságai a Zsinat, a Főtanács és az Egyházi Képviselő Tanács.

(2) A Zsinat az Egyház törvényhozó hatósága.

(3) A Főtanács az Egyház legfőbb döntéshozó és felügyelő hatósága.

(4) Az Egyházi Képviselő Tanács döntéshozó, felügyelő és végrehajtó hatóság, amely a Zsinat, illetve a Főtanács ülései közötti időszakokban vezeti az Egyházat.

30. § (1) Az Egyház főhatósági kormányzó és ellenőrző szervei: az Egyházi Képviselő Tanács Elnöksége, a Főhatósági Vizsgálószték és a Püspöki Vizitáció.

(2) Az Egyházi Képviselő Tanács Elnöksége az Egyházi Képviselő Tanács ülései közötti időszakban hivatott az annak hatáskörébe tartozó, halaszthatatlan dön-

tesek meghozatalára és a főhatósági ügyek intézésére.

(3) A Főhatósági Vizsgálószték az egyetemes egyház közigazgatását és gazdálkodását ellenőrző szerv.

(4) A Püspöki Vizitáció az egyetemes egyház hit- és valláserkölcsei életének elősegítésére, valamint ellenőrzésére hivatott szerv.

31. § (1) A Magyar Unitárius Egyház székhelye: Kolozsvár, 1989. december 21. (Kossuth Lajos) utca 9. szám.

(2) A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének székhelye: Budapest, V. kerület, Nagy Ignác utca 2–4. szám.

32. § (1) Az Egyház főtisztségviselői: a püspök, a főgondnokok, a főjegyző és a közügyigazgató, a püspöki helynök és az egyházkerületi főgondnok.

(2) A püspök az egyház vezető lelkészi főtisztségviselője.

(3) A főgondnokok az egyház vezető világi főtisztségviselői.

(4) A főjegyző a püspök helyettese, annak akadályoztatása, illetve a tisztség megüresedése esetén.

(5) A közügyigazgató őrködik az egyházi törvények és szabályrendeletek betartása felett.

(6) A püspöki helynök az egyházkerület vezető lelkészi tisztségviselője.

(7) Az egyházkerületi főgondnok az egyházkerület vezető világi tisztségviselője.

33. § (1) Az egyházi hatóságok, kormányzó és ellenőrző szervek, hivatalok és bizottságok összetételét, hatáskörét és működési rendjét, továbbá az egyházi tisztségviselők hatáskörét, az egyházi tisztviselők és más alkalmazottak feladatkörét az Egyház Szervezeti és Működési Szabályzata, illetve az Egyház főhatósági hivatalainak szervezeti és működési szabályzata határozza meg.

(2) Az Egyház Szervezeti és Működési Szabályzata rendelkezik továbbá a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületének egyetemes egyházon belüli sajátos jogállásáról, vagyoni és gazdálkodási autonómiájáról, valamint hatóságainak, hivatalának és tisztségviselőinek sajátos működési rendjéről.

D. rész: Az Egyház tanintézetei, intézményei, egyháztársadalmi és szakmai szervezetei

VIII. fejezet: Az Egyház tanintézetei

34. § Az Egyház a lelkészképzés érdekében, valamint valláserkölcsei, nevelési és oktatási tevékenységének folytatása céljából tanintézeteket működtet. Az Egyház felsőoktatási tanintézete a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara (Kolozsvár), közoktatási tanin-

tézetei: a János Zsigmond Unitárius Kollégium (Kozlovár) és a Berde Mózes Unitárius Gimnázium (Székelykeresztúr). Ezek mellett az egyetemes egyház, az egyházkörök, az egyházkerület és az egyházközségek hatóságai – az illetékes főhatóság jóváhagyásával, illetve a hatályos állami jogszabályok tiszteletben tartásával – további tanintézeteket (középiszolákat, általános iskolákat, elemi iskolákat, óvodákat és bölcsődéket), valamint bentlakásokat hozhatnak létre, amelyek fenntartásáért felelősek.

IX. fejezet: Az Egyház intézményei

35. § Az Egyház szellemi, lelki, művelődési, történelmi értékei megőrzése, ápolása és kutatása érdekében belső intézményeket működtet: könyvtárakat, levéltárakat, kiadóhivatalt, teológiai műhelyt. Ezek mellett az egyetemes egyház, az egyházkörök és az egyházközségek hatóságai – az illetékes főhatóság jóváhagyásával – további belső intézményeket hozhatnak létre, amelyek fenntartásáért felelősek.

36. § Az Egyház Nyugdíjintézete keretében szervezi meg alkalmazottainak társadalombiztosítását, az egyházkerület által alkalmazott személyek kivételével.

X. fejezet: Az Egyház egyháztársadalmi és szakmai szervezetei

37. § Az Egyház társadalmi szolgálata kiteljesítésére egyháztársadalmi és szakmai szervezeteket működtet: a Dávid Ferenc Egyletet, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségét, az Unitárius Nők Országos Szövetségét, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletet, a Gondviselés Segélyszervezetet. Ezek mellett az egyetemes egyház, az egyházkörök és az egyházközségek hatóságai – az illetékes főhatóság jóváhagyásával – további egyháztársadalmi és szakmai szervezeteket hozhatnak létre, amelyek fenntartásáért felelősek.

E. rész: Az Egyház működési területei és fenntartásának forrásai

XI. fejezet: Az Egyház működési területei

38. § Az Egyház működésének területei a hitélet, a szeretetszolgálat, az oktatás, a nevelés, a közművelődés, valamint a társadalmi felelősségvállalás különböző formái. E területeken az Egyház hatóságai, kormányzó és ellenőrző szervei, hivatalai, tanintézetei, intézményei és szervezetei útján, illetve tagjai, tisztségviselői, tisztviselői és más alkalmazottai által a következő tevékenységeket valósítja meg: istentiszteletek, szertartások és más hitéleti foglalkozások; lelkigondozás és beteggondozás; szeretetszolgálat és

más szociális tevékenységek, mentési, segélyezési, helyreállítási és hasonló programok; valláserkölcsei nevelési, oktatási, képzési és ifjúsági tevékenységek; közművelődési, hagyományörző és műemlékvédelmi munka.

XII. fejezet: Az Egyház fenntartásának forrásai

39. § Működésének költségeit az Egyház belső és külső forrásokból fedezi.

40. § Alapvető egyházi erőforrás a hívek hozzájárulása egyházfenntartói járulék, pénzbeli adományok, gyűjtések és segélyek, természetbeni adományok formájában, valamint ingó és ingatlan javak felajánlásával. Értékes belső erőforrásnak számít az önkéntes alapon végzett szellemi és fizikai munka.

41. § Az Egyház önfenntartó képessége növelésére gazdasági tevékenységet is folytathat, amelynek jövedelmét céljai elérésére fordítja.

42. § A külső forrásokat az Egyház hazai és nemzetközi támogatások, pályázatok, állami, önkormányzati és más segélyek útján éri el.

F. rész: Egyházi fegyelem és az Egyház védelme

XIII. fejezet: Egyházi fegyelem

43. § Az Egyház tagjait, tisztségviselőit, tisztviselőit és más alkalmazottait érintő egyházkormányzási és fegyelmi ügyek az Egyház belső ügyei. Ezekben az ügyekben az Egyház érdekeinek védelmét, valamint rendjének és fegyelmének betartását független jogállású egyházi bíróságok biztosítják.

44. § Az Egyház közigazgatási bíróságai: Alapfokú Közigazgatási Bíróság, Középfokú Közigazgatási Bíróság, Felsőfokú Közigazgatási Bíróság, amelyek szervezetét, hatáskörét és eljárásrendjét a Főtanács által megalkotott közigazgatási bírósági szabályzat határozza meg.

45. § Az Egyház fegyelmi bíróságai: Alapfokú Fegyelmi Bíróság, Középfokú Fegyelmi Bíróság, Felsőfokú Fegyelmi Bíróság, amelyek szervezetét, hatáskörét és eljárásrendjét a Főtanács által megalkotott fegyelmi bírósági szabályzat határozza meg.

XIV. fejezet: Az Egyház védelme

46. § A Magyar Unitárius Egyház szervezeti, jogszabályalkotói, kormányzói, igazgatási, felügyeleti és belső fegyelmezési önállóságát és függetlenségét a hatályos állami törvények és nemzetközi egyezmények szavatolják. Eszerint az Egyház a jelen Alaptörvény előírásaival összhangban, a Főtanács által alkotott

jogszabályok szerint, az illetékes egyházi hatóságok rendelkezései útján önállóan és függetlenül kormányozza magát.

47. § Amennyiben az egyházi autonómia sérelmet szenved az állami hatóságok vagy más szervek részéről, illetve az egyháztagok szabad vallásgyakorlási joga csorbul, az Egyház az illetékes állami igazságszolgáltatási szervhez fordulhat jogorvoslatért. A megfelelő jogorvoslat elmaradása esetén az Egyház az illetékes nemzetközi intézményektől és szervezetektől igényelhet igazságszolgáltatást

48. § (1) Az egyházközségek, az egyházkörök, az egyházi tanintézetek, belső intézmények, egyháztársadalmi és szakmai szervezetek, az egyházi bentlakások, szociális létesítmények, gazdasági egységek és egyházi alapítású más jogi személyek megszűnése esetén azok ingó és ingatlan javai az egyetemes egyház tulajdonába kerülnek, és felettük a Főtanács rendelkezik.

(2) Az egyházközségi vagy egyházköri alapítású jogi személyek megszűnése esetén azok ingó és ingatlan javai az alapító tulajdonába kerülnek.

49. § Az egyetemes egyház tulajdonába kerülnek mindazon egyházi szervezeti egységek, tanintézetek, belső intézmények, egyháztársadalmi és szakmai szervezetek, valamint egyházi alapítású más jogi személyek ingó és ingatlan javai, amelyek függetlennednek az egyetemes egyháztól vagy kiválnak belőle.

50. § A Magyar Unitárius Egyház szervezeti egységének, önállóságának és függetlenségének belső védelme érdekében az egyház tisztségviselői, tisztviselői és más alkalmazottai nem lehetnek tagjai semmilyen

titkos vagy az alapvető emberi jogokat sértő szervezetnek (titkosszolgálatok, erőszakszervezetek, titkos politikai szervezetek stb.).

51. § Amennyiben valamely egyházi tisztségviselőről, tisztviselőről vagy más alkalmazottról jogerős módon bebizonyosodna az 50. § szerinti érintettség, tisztségét, illetve hivatalát azonnali hatállyal elveszti.

G. rész: Záró rendelkezések

52. § Az Erdélyi Unitárius Egyház jogutódja a Magyar Unitárius Egyház; a Magyarországi Unitárius Egyház jogutódja a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete. A Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete Magyarország Alaptörvénye és jogszabályai alapján működő, önkormányzattal rendelkező autonóm szervezet.

53. § Jelen Alaptörvény megalkotása és módosítása a Zsinat által történik a hatályos egyházi jogszabályok előírásai alapján.

54. § Az Alaptörvény hatályba léptetésével kapcsolatos átmeneti rendelkezéseket és a végrehajtásához szükséges további egyházi jogszabályokat a Zsinat, illetve a Főtanács külön fogadja el.

55. § Az Alaptörvény illetékes államigazgatási szervek általi elismerése a hatályos állami egyházügyi jogszabályok szerint történik.

56. § Az Alaptörvény hatályba lépésével érvényüket veszítik a tartalmával ellentétes egyházi jogszabályok és rendelkezések.

Határozat a Magyar Unitárius Egyház Alaptörvénye hatályba lépésének időpontjáról

A Magyar Unitárius Egyház Alaptörvénye a Zsinat által 2012. június 28-án elfogadott tartalmával a Magyar Unitárius Egyház Szervezeti és Működési Szabályzatának Főtanács általi elfogadásával egyidőben lép hatályba.

Kolozsvár, 2012. június 28.

A Magyar Unitárius Egyház Zsinata

A fentiekben olvasható Alaptörvény, akárcsak a Szervezeti és Működési Szabályzat, továbbá a választási szabályzat letölthető a Magyar Unitárius Egyház honlapjának (www.unitarius.org) Alapiratok menüjéből. Az egyházegyesítő zsinati ülésről tudósító televízióadások elérhetőek a honlap Videók menüjében.

A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Elnöksége ezúton is kifejezi köszönetét az írott, audiovizuális és világhálós sajtószervezetnek, hogy megfelelő terjedelmű és tartalmú műsoridőt szántak az egyházegyesítő zsinati ülés lezajlásának ismertetésére.

Az Elnökség úgyszintén köszönetet nyilvánít a történelmi jelentőségű eseményen részt vett zsinati tagoknak, meghívottaknak, szervezőknek és minden érdeklődőnek.

Isten áldása legyen életükön és közösségszolgálatukon!

Unitarius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
a Magyar Unitarius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Bálint Róbert Zoltán szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Andorkó Attila, Molnár B. Lehel
(fotó)

Gergely Noémi (ifjúsági oldal)
Szombatfalvi József (honlap)

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető:
kozlony.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán

A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:

Verbum Egyesület,
Simon Ferenc

tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

Határozat a Magyar Unitárius Egyház egységének helyreállításáról

Isten gondviseléséből mi, a Magyar Unitárius Egyház Zsinatának tagjai, történelmi jelentőségű eseménynek lehetünk tanúi és alakítói.

A Magyar Unitárius Egyház az egyetemes keresztény anyaszentegyház részeként az Isten országa megélésére törekvő Jézus-követők szeretetközössége. Az egyistenhívó unitárius kereszténység intézményes egyházi formája a reformáció korában szerveződött, és a történelem haladó értékeit vállalva teljesedik ki. Hivatása Isten és ember szolgálata, a közösség életének építése. Küldetésének területei: a hitélet, a szeretetszolgálat, az oktatás, a nevelés, a közművelődés, valamint a társadalmi felelősségvállalás.

Az erdélyi országgyűlés 1568. évi vallásügyi határozata a világon először foglalta törvénybe a lelkiismereti és vallásszabadsághoz való jogot. Egyházunk szabad vallásgyakorlatát első alkalommal ez a törvény tette lehetővé, utat nyitva az egyetlen erdélyi alapítású magyar egyház állami elismeréséhez.

Miután egyházunk mostoha történelmi körülmények között évszázadokon át küzdött fennmaradásáért, majd a trianoni diktátum és a kommunista diktatúra következményeként maradék egyházszervezetünket is feldarabolták, a XXI. század elején lehetővé vált a Kárpát-medencei magyar unitáriusok egyházi egységének megvalósítása. A kedvező nemzeti és nemzetközi lehetőségekkel élve a két magyar unitárius egyházrész – az Erdélyi Unitárius Egyház és a Magyarországi Unitárius Egyház – főhatóságai elhatározták a teljes körű egyházszervezeti egység helyreállítását, amely a Magyar Unitárius Egyházban testesül meg.

A Magyar Unitárius Egyház jövőbeli működésében, szervezeti felépítésében, belső jogrendjében, valamint istentiszteleti és szertartási rendjében egységes egyházszervezetet alkot. Meghatározó vallási, eszmei és történelmi értékeit, valamint működésének és szervezetének alapelveit a Magyar Unitárius Egyház Alaptörvénye rögzíti, amely alapjául és keretül szolgál minden más egyházi jogszabálynak.

Egyházunk újraegyesüléséért hálát adunk gondviselő Istenünknek, a történelem Urának. Tisztelettel emlékezünk egyházunk néhai szolgálóira, előljáróira és tagjaira, akik áldozatos helyállással töltötték be egyházépítő és -fenntartó hivatásukat. Istenbe vetett hitünkben fakadó erővel és reménységgel kívánunk hozzájárulni egyházunk küldetésének megvalósulásához. Isten legyen ebben segítségünkre és áldja meg egyházunkat!

Kolozsvár, 2012. június 28.

A Magyar Unitárius Egyház Zsinata

püspök

főgondnok

főgondnok

főgondnok

főjegyző

főjegyző

közügyigazgató

főgondnok-helyettes